

ЧИННИКИ ЗЛОЧИННОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ

Анотація: У тезах розглянуто основні чинники поширення злочинності серед неповнолітніх на сучасному етапі розвитку держави.

Ключові слова: кримінологія, злочинність, неповнолітні, чинники.

Аннотация: У тезисах рассмотрены основные причины распространения преступности среди несовершеннолетних на современном этапе развития государства.

Ключевые слова: криминология, преступность, несовершеннолетние, причины.

Summary: In the article the main reasons of spreading criminality among minor that typical on modern stage of our country's development are determined.

Keywords: criminology, crime, minors, causes.

Поширення злочинності серед неповнолітніх, є серйозною проблемою, оскільки суб'єктами вчинення злочинів є по суті діти, які лише починають свій життєвий шлях. Їх дії останнім часом характеризуються все більшою жорстокістю і цинізмом. Підлітки беруть участь у групових злочинах, часто з використанням спеціальних знарядь (холодної зброї, касетів, біт), непоодинокі випадки вбивств з особливою жорстокістю, нанесення тяжких тілесних ушкоджень, звалтувань, хуліганських дій, знущань зі своїх ровесників, а також продаж наркотичних засобів[1, ст. 176].

Що ж спонукає підлітків ставати на шлях вчинення злочинів, які чинники впливають на це?

Під причиною злочинності в кримінології розуміють криміногенну деформацію суспільної свідомості у виді антисоціальних поглядів, звичаїв, традицій, установок, що за певних умов закономірно породжують злочинність як свій наслідок [2, с. 5].

На сьогодні виділяють такі чинники, які впливають на злочинність неповнолітніх. Негативний вплив сім'ї, це перший і напевне основний чинник, який в подальшому формує особистість дитини. Дослідження показують, що у переважній більшості неповнолітні злочинці

мали неблагополучну сім'ю. Часто це загальна атмосфера неповаги батьків до дітей, жорстокість стосовно них, демонстративна байдужість, пияцтво. Якщо в родині сварки, бійки, батьки зневажливо ставляться до одного і дітей, принижуючи чи ображаючи їх, це негативно позначається на формуванні особистості. Наслідки можуть бути різними: від деформації морально-психологічної свідомості неповнолітніх до прямого вступу в конфлікт із законом. Серед неповнолітніх, що вчиняють суспільно небезпечні діяння та нехтують законом, часто бувають такі, що виховуються в неповних або неблагополучних родинах, багато таких дітей позбавлені нагляду з боку батьків і педагогів навчальних закладів. Відчуття непотрібності, зайвості, самотності змушує їх залишати домівок, жити на вулиці серед «рівних»[5].

Другим криміногенним чинником, що виділяють є недоліки в шкільному вихованні. В умовах глибокої соціально-економічної кризи загальноосвітні школи і професійно-технічні навчальні заклади не відповідають вимогам, які визначені в специфічних нормативно-правових актах. Частина вчителів має низький рівень культури і професійної підготовки, не користується авторитетом в учнів. Кращі вчителі переходять до елітних шкіл – ліцеїв, гімназій тощо. Відсутня нова концепція освіти і виховання учнів. Все це мінімізує інтерес до школи, шкільного життя та навчання в цілому. Кумирами у підлітковому середовищі стають успішні бізнесмени, незважаючи на те, якою ціною вони досягли фінансової достатку (на зразок героїв телесеріалу „Бригада”) [1 с. 221, 4, с. 78].

Третій чинник це незайнятість працею. Щорічно багатьом випускникам середніх шкіл і професійно-технічних навчальних закладів, коледжів не вдається працевлаштуватись впродовж року. Підприємства, установи відмовляються брати їх на роботу мотивуючи відсутністю досвіду роботи, як наслідок, близько половини неповнолітніх злочинців ніде не вчилися й не працювали. Незайнятість підлітка працею або навчанням має криміногенне значення, оскільки зайвий час призводить до здійснення аморальних вчинків, протиправних діянь. На жаль, через об'єктивні і суб'єктивні обставини прагнення до досягнення успіхів у навчальній і виробничій діяльності у неповнолітніх злочинців втрачається і заміщується алкогольними напоями, наркотиками, нездоровим дозвіллям.

Четвертим чинником є негативний вплив мікросередовища. Підліткам властиве підвищене прагнення до спілкування, що полегшує їх соціалізацію. Знайшовши для себе референтну групу, підліток дуже дорожить своїм становищем у ній. Однак часто-густо він не може критично осмислити ситуацію. Груба сила, цинізм, нахабність, знущання над слабшими, які пропонує йому така група, сприймаються як еталон поведінки. Вчинення неповнолітніми злочинів у групі дозволяє їм компенсувати психологічну невпевненість у своїх діях, малий життєвий досвід, сприяє об'єднанню фізичних зусиль, необхідних для досягнення злочинного результату. Разом із цим необхідно зазначити, що для неповнолітніх нехарактерне створення стійких злочинних угруповань, а в групі вони об'єднуються для вчинення окремих злочинів [3, с. 78; 4, с. 209].

На сьогодні виділяють ще один чинник, а саме мережу Інтернет. Доволі часто неповнолітні правопорушники серед причин, які спонукали їх на скоєння злочину називали перегляд певних відеоматеріалів. Через Інтернет-мережу юнаки і дівчата популяризують розповсюдження відео-та фото зображень за допомогою мобільного зв'язку із насильницьким та аморальним змістом: побиття однолітків, статеві акти, різноманітні форми приниження, так званого булінгу. Неконтрольований доступ до мережі Інтернет, що пропагують насильство, жорстокість та інші асоціальні явища негативно впливає на молоде покоління, розбещує несталу свідомість та призводить до ускладнення криміногенної ситуації в цілому [1, с. 222].

Підводячи підсумки можна сказати, що чинників, що впливають на злочинність неповнолітніх багато і кожен з них несе в собі певний поштовх для дитини, аби вступити на

«криву доріжку», адже всі вони носять негативний характер по відношенню до дитини.

Список використаних джерел:

1. Корнієнко М.В. «Причини та умови поширення злочинності неповнолітніх на сучасному етапі розвитку нашої держави». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://kul.kiev.ua/images/chasop/2011_2/219.pdf

2. Головкін Б.М. Причинність у системі детермінації злочинності / Б.М. Головкін // Теорія і практика правознавства : електрон. наук. фах. вид. – 2014. – № 1. URL: http://nauka.jur-academy.kharkov.ua/download/el_zbirnik/1.2014/11.pdf.

3. Воднік В.Д. Злочинність неповнолітніх: причини та умови запобігання (за даними дослідженнями у м. Харкові). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/zlochinnist-nepovnolitnih-prichini-ta-shlyahi-zapobigannya-za-danimi-doslidzhennya-u-m-harkovi>

4. Головкін Б.М. Злочинність неповнолітність як суспільна проблема // Проблеми законності. – 2016. – Вип. 133. – С. 204-217.

5. Корольчук В. В. «Актуальні проблеми запобігання злочинності неповнолітніх». [Електронний ресурс].- Режим доступу: [file:///C:/Users/admin/Downloads/Nvknuvs_2013_1_25%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/admin/Downloads/Nvknuvs_2013_1_25%20(1).pdf)

Науковий керівник – канд. юрид. наук, доц. М. Ю. Валуйська

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ

Матеріали XVIII студентської наукової конференції
з кримінології

(м. Харків, 28 листопада 2018 р.)

За загальною редакцією
професора *А. П. Гетьмана* і професора *Б. М. Головкина*

Харків
«Право»
2018

УДК 343.9:328.185(477)

A43

Редакційна колегія:

д-р юрид. наук, проф. Б. М. Головкін (*голова*);
канд. юрид. наук, доц. К. А. Автухов (*відповідальний секретар*);
д-р юрид. наук, проф. О. Ю. Шостко;
канд. юрид. наук, доц. М. Ю. Валуйська;
канд. юрид. наук, доц. С. Ю. Лукашевич;
канд. юрид. наук, доц. М. В. Романов;
канд. юрид. наук, доц. В. В. Пивоваров;
канд. юрид. наук, доц. О. В. Таволжанський;
канд. юрид. наук, доц. О. В. Ткачова;
канд. юрид. наук О. В. Гальцова;
канд. юрид. наук М. О. Маршуба;
канд. юрид. наук О. В. Новіков;
канд. юрид. наук К. Д. Кулик;
канд. юрид. наук М. Ю. Кутепов;
канд. юрид. наук Н. В. Сметаніна;
зав. лабораторією Ю. Г. Бойко

A43 **Актуальні проблеми протидії злочинності : матеріали XVIII студ.**
наук. конф. з кримінології (м. Харків, 28 листоп. 2018 р.) / за заг. ред.
А. П. Гетьмана і Б. М. Головкіна. – Харків : Право, 2018. – 196 с.

ISBN 978-966-937-540-7

ISBN 978-966-937-540-7

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2018
© Оформлення. Видавництво «Право», 2018